

עלון שבועי נחלת שדה

חידושי תורה בדרך הדרוש
והאגדה על פרשת השבוע

מאת מחבר סדרת הספרים "נחלת שדה" על התורה והמועדים

449 ס"ד ב"ב א"א שנה י' תשס"ט

לתגובות/הערות/דרשות והרצאות ניתן לפנות לטלפון – 050-4145482,

ניתן לקבל את העלון במייל etayba1@gmail.com

הנושא: השגת מידת הענוה ביום ל"ג בעומר

פקודי ביסודי ציון וירושלים דאתגניזו ולא שלטו אויבים...
ואם חומת העיר כך, קל וחומר למקדש עצמו כי נסתלקו
אבני קדש בנס להתנוסס במקום שאין היד שולטת והבית
היה עליון כמשמעו דהא גבה היכלא ובפירוש אמרו חכמים,
שאפילו מפתחות המקדש ירדה פיסת יד ונטלתן מידיהן של
כהנים... והרבה שלוחים למקום שדין ושדתין והם הביאו
גלים של אבנים משרפות סיד, להשביע עינו של אותו רשע".

ויש לשאול מי זוכה לראות ולהכיר כי בית המקדש לא נחרב?

ונראה לומר על פי דברי הגמרא בסוטה (ה:): א"ר יהושע בן
לוי: בא וראה כמה גדולים נמוכי הרוח לפני הקב"ה, שבשעה
שבית המקדש קיים, אדם מקריב עולה - שכר עולה בידו,
מנחה - שכר מנחה בידו, אבל מי שדעתו שפלה, מעלה עליו
הכתוב כאילו הקריב כל הקרבנות כולם, שנאמר: "זבחי
אלהים רוח נשברה; ולא עוד, אלא שאין תפלתו נמאסת,
שנאמר: "לב נשבר ונדכה אלהים לא תבזה".

הרי לנו כי בעל ענוה חשוב בשמים כאילו הקריב כל
הקרבנות כולם, ויש לומר, כי זוכה לראות שבית המקדש
כלל לא נחרב והכל הוא רק למראה עיניים, ולכן רואה כיצד
זוכה להקריב את כל קרבנות כולם.

ויש לומר, כי רבי שמעון בר יוחאי זכה גם הוא למעלה זו
מגודל ענוותנותו.

וכפי שמצינו בירושלמי במסכת סנהדרין (פ"א ה"ב) שמובא
שם, בשעה שסמך רבי עקיבא את רבי מאיר ורבי שמעון,
ציווה: "ישב ר' מאיר תחילה". וכאשר "נתכרכמו פניו של רבי
שמעון", אמר לו רבי עקיבא: "דיין שאני ובוראך מכירים
כוחך".

זאת אומרת רבי עקיבא מעדיף להושיב את רבי מאיר
בתחילה, כיון שציבור התלמידים מכירים את מעלותיו, ואילו
על מעלתו של רבי שמעון לא הייתה להם הכרה כלל, כי רק
רבי עקיבא והבורא הם המכירים כוחו, ושאר התלמידים
אינם מבינים אפילו שהוא צריך לישב בראש.

ולכאורה הרי על רבי מאיר אומרת הגמרא בעירובין (יג:):
"גלוי וידוע לפני מי שאמר והיה העולם, שאין בדורו של רבי
מאיר כמותו, ומפני מה לא קבעו הלכה כמותו? שלא יכלו
חביריו לעמוד על סוף דעתו, שהוא אומר על טמא טהור
ומראה לו פנים, על טהור טמא ומראה לו פנים".

הרי לנו כי רבי מאיר מגודל מעלתו, לא ירדו לסוף דעתו,
אולם בכל זאת עדיין במקצת הכירו את מעלותיו, אולם אצל

הרה"ק רבי משה מרוזוודוב זי"ע היה אומר לכל הזקוקים
לישועה, שיבואו אליו ביום ל"ג בעומר, באומרו: "לבי ובשרי
ירננו אל אל חי" - "לבי" ראשי תיבות: "ל"ב יום", כלומר,
אחר יום ל"ב לעומר בא כוחו של "ובשרי" אותיות: "רשב"י",
ואז הוא היום המסוגל להתפלל ולקיים - "ירננו אל אל חי",
כי אז הקב"ה מקבל התפילה.

וצריך להבין מהי מעלת יום זה שמסוגל מאוד לקבלת
התפילות?

עוד יש לשאול, כתב בשער הכוונות (דף פז ע"ב): גם העיד
הה"ר אברהם הלוי, כי בשנה הנזכרת הלך גם הוא שם והיה
נוהג לומר בכל יום בברכת "תשכון" - "נחם ה' אלהינו את
אבלי ציון כו", וגם בהיותו שם אמר "נחם כו". ואחר שגמר
העמידה אמר לו מורי ז"ל (האר"י הקדוש): כי ראה בהקיץ את
רבי שמעון בר יוחאי ע"ה עומד על קברו ואמר לו: "אמור אל
האיש הזה אברהם הלוי, כי למה אומר נחם ביום שמחתינו?
והנה לכן הוא יהיה בנחמה בקרוב". ולא יצא חדש ימים עד
שמת לו בן אחד וקבל עליו תנחומין.

[בספר 'אגרות ארץ ישראל' מסופר בשם ר' יוסף סופר שעלה
ארצה בשנת תקכ"ה (באגרת משנת תקכ"ד) סיפור מופלא
אודות גביר אחד מק"ק איזמיר, שהגיע להשתטח על קבר
הרשב"י בל"ג בעומר יחד עם בנו יחידו, וכיוון שראה
ששמחים שם הייתה לו תמיהה גדולה על זו השמחה מה זו
עושה, וצעק צעקה גדולה ואמר: רשב"י מת באותו היום
וראוי לבכות בכייה גדולה בזה היום, וגער בהם בניציפה גדולה
ונתבטלה השמחה. והנה למחרתו נפל הבן יחיד של הגביר
הנ"ל למיטה ונעשה חולה ומת. בלילה בא אליו רשב"י בחלום
ואמר לו: "מאחר שאתה בטלת שמחתי לכן אני אבטל
שמחה".]

מעשה זה ממחיש את עוצם מעלת רשב"י ואת שגב קדושת
יום ל"ג בעומר: אותו תלמיד היה נוהג לומר "נחם" בכל יום
על חורבן ירושלים, ומשמע שגם בפורים או בימי חול המועד,
הוא גם היה אומר "נחם" ולא היה בזה פסול בהנהגתו, ורק
ביום ל"ג בעומר, יום שמחתו של רשב"י, לא הי' לו לומר
"נחם". וצריך ביאור מדוע?

ידועים דברי קודשו של המקובל האלוקי רבי מנחם עזריה
מפאנו בספרו עשרה מאמרות (מאמר חיקור הדין א, כ"ו)
שכתב, כי בית המקדש עצמו לא נחרב אלא נתעלה לשמי
רום ונגזז שם, וכל החורבן הנראה לעיני הרואים היה באבנים
אחרות שהובאו בכדי ליצור מראית עין של חורבן, וז"ל:
"וכאן תסתיים הבנת המאמר עם מה שנתבאר בזהוהר פרשת

רבי שמעון בר יוחאי גם המקצת הזה לא היה, וכלל לא הכירו במעלותיו.

כמו כן מצינו במסכת בבא מציעא (פד:), שרבי יהודה הנשיא חלשה דעתו בוויכוחו עם רבי אלעזר בנו של רבי שמעון בר יוחאי, הלך ואמר לאביו רבן שמעון בן גמליאל, והוא הגיב ואמר לו: "בני, אל ירע בעיניך שהוא ארי בן ארי, ואתה ארי בן שועל".

הרי לנו כי רבי יהודה הנשיא לא הכיר את מעלתו של רשב"י ורקאביו גילה לו מי היה רבי שמעון בר יוחאי.

כמו כן בזה"ק (פרשת בראשית דף כב. עיי"ש) מובא, שפעם אחת שמע רבי שמעון בר יוחאי קול במערה האומר: "שמעון, שמעון". אמר, ודאי זוהי השכינה הקדושה שקוראה לי. והפירוש הפשוט הוא, שבמקום אחר לא היו קוראים לו כך "שמעון" ללא תואר רבי.

ובספר חמדה גנוזה (להרה"ק ר' סיני מז'מיגרד ז"ע ח"ב עמוד קס"ה) ביאר על פי הרה"ק רבי שמעון מיערוסלאב ז"ע שאמר פעם, העולם קוראים אותי הרב רבי שמעון, ואילו בעירי קוראין לי רבי שמעון, והרבנית קוראה לי שמעון. מכיון שהיא מכרת אותי ביותר ויודעת היטב שאיני ראוי להקראות אלא רק שמעון. וזה יש לומר בכוונת רבי שמעון בר יוחאי, שאמר דרך ענווה, שאין אדם בעולם שמכרני יותר מהקב"ה והעולם מחזיקים אותי לרבי שמעון, לכן כששמע הקול שאומר "שמעון, שמעון" אמר: ודאי אין זה רק השכינה הקדושה. ע"כ.

וכתב האדמו"ר מקלויזנבורג צוק"ל בספרו שפע חיים (חלק ט"ו) שמטעם זה נאמר על רשב"י "נעשה אדם נאמר בעבורך", ולכאורה הרי היו עוד צדיקים בעולם שבשבילם נברא העולם, אלא שמאמר "נעשה אדם" מבואר בחז"ל וברש"י (בראשית א', כ"ו): ללמדך ענותנותו של הקב"ה שנמלך במלאכי מעלה, ובודאי שעל צדיקים גמורים לא היה מקום לדון ולהימלך וכל מלאכי מעלה הסכימו שראויים להיברא, אבל על ר' שמעון שלא השכילו לעמוד על טיבו והסתיר עצמו אפילו מן המלאכים, עליו היו דנים אם יש לברוא אדם.

לפי זה יש לומר, כי רבי שמעון בר יוחאי מגודל ענוותנותו שהצליח להסתיר את גדלותו ואף אחד אינו מכיר במעלותיו ואף לא מלאכים, הוא זוכה להשיג ולהכיר כי בית המקדש כלל לא נחרב.

ולכן רשב"י נקרא "קדש קדשים", כך כתב המקובל האלוקי רבי יוסף סטבון זיע"א בחיבורו אהבת ה' על האדרא זוטא (בחיידושים ורמזים בסוף החיבור) בזה"ל: "איתא באדרא זוטא וזה לשונו, בתר דאזיל אשא חמינא לבוצינא קדישא קדש קדשים דאסתלק מן עלמא. עכ"ל. נמצא שרשב"י ע"ה נקרא קדש קדשים וזה רמזו ב' פעמים, קדש קדשים הוא לה' קדש"ם ה"א גימטריא שמעון (466). גם קדש קדשים הוא לה' עם הכולל בגימטריא: זה רבי שמעון בר יוחאי".

ויש לומר כי רשב"י השיג את ההשגה שלא נחרב בית המקדש, לכן נקרא "קדש קדשים".

וזוהי מעלת יום ל"ג בעומר להגיע למידת ביטול וענוה, וכמו שכתב בספה"ק מגיד דבריו ליעקב (לרבי דב בעריש מביאלא זי"ע ענייני ל"ג בעומר) וז"ל: עניין ל"ג בעומר, כי אז הוא מידת הוד שבהוד, וכמו"ש בסה"ק הוא נשמת ופנימיות הוד, ותיקון מידת הוד הוא לידע ולהעלות כל ההוד להקדוש ברוך הוא, וכמו שאמר הכתוב (תהלים צ"ו, ו') "הוד והדר לפניו", כל ההוד שיש לאדם אינו שלו רק הכל הוא מה' למעלה מהעולם, כי ההוד והיופי הוא מה', ואם כן במה יתגאה האדם על חבירו כי הכל הוא מה'. עכ"ל.

ולכן יום ל"ג בעומר מתעורר אורו של רשב"י, ויכול כל יהודי להגיע לידי מידת ביטול והכנעה עד שיזכה להרגיש ולראות שלא נחרב בית המקדש, ואינו צריך לומר "נחם", וזהו סוד שמחת יום ל"ג בעומר.

ומטעם זה גם יום זה מסוגל לקבלת התפילות, כי ביום זה זוכה להכנעה וענוה כדוגמת רבי שמעון בר יוחאי ומובא

בסוטה (ה.), אמר חזקיה, אין תפילתו של אדם נשמעת אלא אם כן משים לבו כבשר (- שהוא רך ולא כאבן שהוא קשה, רש"י) שנאמר (ישעיה ס"ו, כ"ג) "והיה מדי חודש בחודשו וגו' יבוא כל בשר להשתחוות". וכתב רש"י: להשתחוות, להתפלל, אותם שהם בשר יבואו ויתפללו כי הם נשמעים לפני, אבל גסי הרוח לא יבואו. ע"כ. ולכן תפילותיו רצויות ומתקבלות ביום ל"ג בעומר.

מעלת יום ל"ג בעומר:

כתב בספר עבודת ישראל (ליקוטים על התהילים) "אלה אזכרה ואשפכה עלי נפשי כי אעבור בסך אדדם עד בית אלהים וגו'" (תהלים מ"ב, ה'). דהנה אדמו"ר מוהד"ב זלה"ה אמר בפירוש הפסוק (תהלים מב, ג) "צמאה נפשי לאלהים לאל חי מתי אבוא ואראה פני אלהים", כי כל ימי הספירה אנו מיחלים ליום ל"ג בעומר שבו הרחמים גוברים על פי שם אכדטיים שנתגלה בו, והוא האותיות בא"ב לפני אותיות אלהים, ונקרא "פני אלהים" שבכל מידת דין צריך להיות בו פנים של רחמים ופנימיות שבו, וזה אמר בפסוק זה, א"ל ח"י, גימטריא מ"ט הם ימי העומר, [כמ"ש האריז"ל כי שם כד"ט עולה ל"ג]. "צמאה נפשי מתי אבא ואראה פני אלהים", הפנים שלו שהוא שם הנ"ל שיוצא מר"ת כי טיובים דיודיך מייין (שה"ש א, ב), שנתגלה הטוב הגנוז עכ"ל. ולפי דבריו גם הקפיטל מורה על ימי הספירה שהוא קפיטל מ"ב שבו ניתקן שם מ"ב של אנא בכח וכו. עכ"ל.

כתב בספה"ק תפארת שלמה (ל"ג בעומר) וז"ל: ת"ר כשנכנסו רבותינו לכרם ביבנה אמרו עתידה תורה שתשתכח מישראל כו'. ר' שמעון בן יוחאי אמר חס ושלום שתשתכח תורה מישראל שנאמר (דברים לא, כא) "כי לא תשכח מפי זרעו", אלא מה אני מקיים (עמוס ח, יב) "ישוטטו לבקש דבר ד' ולא ימצאו", שלא ימצאו הלכה ברורה ומשנה ברורה במקום אחד (שבת קלח:). מבואר בספרים הרמז בזה כי "לא" תשכח" מפי' זרעו" ס"ת יוחאי". מאשר כי הוא היה משורש נשמתו של משה רבינו ע"ה רעיא מהימנא, וזכותו עומד לנו להיות לעזר לכל הבאים לטהר אשר בשם חסיד יקרא יזכך נשמתו ע"י לימוד הזה"ק, ומבואר בזה"ק (במדבר דף קכד:) בזכות ספרא דא יפקון מן גלותא. וזה הרמז בראשי תיבת של הפסוק (שמואל א ב, ט) "רגלי חסידיו יישמור גימ' זוה"ר. כי הוא השמירה מעולה בכל הענינים לזכך נשמתם וזכותו עודנו עומד עמנו תמיד בבחי' (משלי י, כה) צדיק יסוד עולם. עכ"ל.

כתב בספה"ק מגן אברהם להמגיד הקדוש מטריסק זי"ע וזלה"ק: ולכן היום בל"ג בעומר שהוא הלולא דרשב"י שהוא תיקון וקישט התלת גוונים דקשת בגוויי נהירין (עיי"ש בפנים שמבאר שהוא תיקון אותיות השם) סוד הט"ל תורה ובפרט שהוא קודם חג השבועות זמן מתן תורתנו, לכן צריך האדם להכין את עצמו מהיום לזכך ולטהר את עצמו בזיכוך רב ועצום לקשט עצמו בגוויין שפירין בהטל תורה שיוכל לקבל התורה בחג השבועות הבא עלינו לטובה. עכלה"ק.

איתא בשם הרה"ק בעל "צמח צדק" מלובאביטש זי"ע שיום ל"ג בעומר הוא מסוגל לרפואות. וכן הביא בספר "הילולא דרשב"י בשם הגאון בעל לחם שלמה משמלואא זצ"ל שסגולה זו נרמזת "מלך רופא נאמן ורחמן" הוא ראשי תיבות מירון, שבזכות רבי שמעון בן יוחאי המונח במירון שולח השי"ת רפואה לחולי בני ישראל.